

- uzákonění komplexního programu výstavby dobrovolnické Československé armády (profesionalizace), jehož nosnými programy budou: sociální, systému vojenského vzdělávání, systému vojenského výcviku i uskutečnění odpovídajících organizačních změn vnitřního členění ČSA,
- podrobný rozbor potřeb ČSA, zdrojů jejich pokrytí a společenských podmínek, které ovlivní využitelnost těchto zdrojů,
- kategorizace potřeb mírového a válečného doplňování ČSA, rozpracování koncepcí vzdělávání, výcviku, systému organizačních, sociálních, ekonomických, investičních a materiálních opatření,
- postupné ověřování životaschopnosti i účinnosti jednotlivých koncepcí, jejich postupné začlenění do jednotného systému personální výstavby,
- upravení branného zákona až na základě ověření správné a spolehlivé funkce systému v životě.

Plukovník Ing. Rostislav J a n ě a

K PŘÍPRAVĚ VELITELSKÉHO SBORU

Současné i příští období je a nadále bude charakterizováno množstvím významných celospolečenských změn, směřujících k zvýšení celkové společenské prosperity cestou podstatného zefektivnění veškerého našeho konání. Tento proces probíhá i v Československé armádě. V relativně krátkém období byly uskutečнены některé zásadní změny, které jsou zaměřeny ke zvýšení její kvality, ale i k humanizaci a demokratizaci.

V příštím období budou uskutečněna opatření, vyplývající z perspektiv dalšího rozvoje ČSA do roku 2005, která směřují k profesionalizaci, značnému početnímu snížení osob a bojové techniky se současným zvyšováním kvality armády. Jedním ze základních předpokladů úspěšného splnění těchto úkolů je vysoká úroveň procesu řízení.

Vytvoření efektivně fungujícího systému řízení ČSA bude vyžadovat i další zdokonalování komplexního systému personálního zabezpečení, což předpokládá:

- včas vytvořit specializovaná výcviková střediska pro přípravu nejnižších velitelů a specialistů – profesionálů,
- vypracovat účelný a účinný systém vojenského školství, funkčně propojený s civilním,
- postupně zabezpečovat podmínky pro životnost systému celoživotního vzdělávání osob, které velí ČSA,
- dovedně využívat metod moderního zabezpečování osob k zajištění stabilizace výkonu funkcí velitelů a štábních důstojníků všech stupňů velení,
- vytvořit podmínky pro podstatné zvýšení kvality náboru do profesionalizované armády, zvláště do velitelských a štábních funkcí.

Uskutečnění těchto úkolů si vyžádá zásadní změny v systému vojenského školství i zdokonalování znalostí a dovedností při výkonu funkcí. Navíc bude potřebné řešit, jak získat kvalifikační předpoklady při odchodu z vojenské služby do civilního povolání.

Současné vojenské školství nevytváří, podle mého názoru, plně podmínky pro splnění požadavků na přípravu řídicích kádří v profesionální armádě, zvláště při výchově nižších velitelů (četa, rota, prapor) a špičkových řídicích pracovníků – profesionálních vedoucích (manažerů) operačních stupňů a v řídicím centru. Dostatečně rovněž není řešena příprava pro přechod do vyšších funkcí. Větší pozornost si rovněž vyžádá využití absolventů civilních škol pro službu v armádě.

U řídicích kádří – nižších velitelů – budou do popředí vystupovat požadavky řemeslných znalostí, pedagogických schopností, společenské úrovně a vysoké fyzické připravenosti (zdatnosti). Splnění těchto základních požadavků bude vyžadovat, aby školy v přípravě velitelského sboru těchto stupňů orientovaly svoji pozornost na dosažení jejich:

- vysoké morální připravenosti a psychické odolnosti,
- vyšších obecných i specifických znalostí zásad pedagogiky, psychologie, etiky a estetiky,
- dokonalé znalosti bojové techniky a používaného materiálu,
- vysoké úrovně metodické připravenosti,
- znalosti právních norem,
- úroveň společenského vystupování,
- vysoké fyzické zdatnosti.

To v podstatě znamená **vychovávat mistry s řemeslnými znalostmi a dovednostmi**. Tento úkol vcelku dobře zabezpečovaly bývalé vojenské akademie, případně i vojenská učiliště, z jejichž zkušeností by bylo vhodné čerpat. Současně s přestavbou náplně výuky by bylo vhodné řešit i určitým soustředěním škol tohoto typu vytvoření tří středisek: pro všechny odbornosti pozemního vojska v areálu VVŠ ve Vyškově, pro vojsko PVO a PVOS v Liptovském Mikuláši a pro letectvo v Košicích.

Pro **střední vojenské kádří**, kromě obecně platných vojenskoodborných požadavků, bude vhodné další přípravu zaměřovat na znalosti moderních metod řízení s využitím výpočetní techniky, řízení ekonomiky, znalost právních norem (i mezinárodního práva) a zásad strategického řízení.

Přípravu **vyšších řídicích kádří** nebude pravděpodobně možné, vzhledem k poměru potřeb vysoce vědecky vzdělaného pedagogického sboru k počtu školených, uskutečňovat ve specializované vojenské škole.

Nový systém této přípravy by měl být zaměřen na využití postgraduálních kursů profesionálních vedoucích u civilních škol ekonomického a technického typu (podle odbornosti školeného) a na studium, smluvně zajišťované ve vybraných zahraničních vojenských vysokých školách.

Současně s těmito opatřeními by bylo vhodné řešit i podřízenost vojenských škol. Jako účelné se mi jeví řízení vojenských škol decentralizovat a podřít je tomu, jemuž tyto školy kádří vychovávají (např. VVŠ PV podřítit Hlavní správě pozemního vojska). Tato podřízenost umožní přímo ovlivňovat náplň i kvalitu výchovy. Ke strategickému řízení přípravy kádří lze zřídit u strategického řízení ministerstva obrany početné malý orgán, který bude zároveň řídit vědeckou práci v armádě.

U všech typů vojenských škol bude třeba věnovat větší pozornost výběru a přípravě velitelsko-pedagogického sboru, kterému vytvořit všestranné podmínky pro kvalitní výchovnou práci.

Dalším významným opatřením, které by se mělo stát součástí **systému celoživotního vzdělávání** příslušníků velitelského sboru, ať už vojáků sloužících dočasně, nebo vojáků z povolání, je systém účelových kursů. Základem by se měly stát kursy, které by byly u vojenských škol. Jejich hlavním posláním by mělo být zabezpečení přechodu mezi jednotlivými velitelskými stupni, nebo příprava na konkrétní funkce ve štábech podle odbornosti.

Dalším zdrojem kádrů pro armádu se musí v následujícím období stát civilní vysoké školy. Z těchto škol by pro armádu měli být, ať už pro celoživotní povolání, nebo jako vojáci dočasně přijatí do služby, získávání zájemci s takovými odbornostmi, jejichž výchova není v samostatných vojenských školách ekonomicky únosná (např. právníci, veterináři, někteří pracovníci úseku sociálního i strategického řízení, týloví a techničtí odborníci, automatizátoři apod.). Získávání těchto odborností by nemělo být uskutečňováno formou náboru před, nebo po ukončení školy, ale smluvní formou při zahájení studia, aby v jeho průběhu mohli být tito budoucí příslušníci armády připravováni i pro specifiku práce v ní.

Změnu také vyžaduje **systém přípravy velitelů a štábů uskutečňovaný u vojsk**. Její roztržičnost do dvou dnů v měsíci (kromě hlavních funkcionářů, zdokonalovaných na velitelských shromážděních) vede, a to u všech stupňů, k formálnosti. Takováto příprava podceňovaná hlavními funkcionáři přináší minimální výsledky. Jako vhodnější se mi jeví uskutečňovat ji v následujících základních formách:

- Stanovit **systém soustředěné přípravy** v době trvání nejméně 5 dní ve **výcvikovém období** (dobu trvání stanovit diferencovaně jednotlivým stupňům), při níž seznamovat s novými poznatky vojenské vědy, přístupy k problematice operačního umění a taktiky, poznatky teorie řízení, sjednocovat metodické přístupy a organizační problémy.

- Vytvořit **systém krátkodobých a střednědobých kursů** (v trvání od 3 do 10 měsíců podle rozsahu látky). Kursy organizovat při přechodu funkcionářů na vyšší velitelské funkce, pro důstojníky štábů jednotlivých odborností, zvláště při přechodu z taktických na operační stupně velení, kursy pro specialisty (pracovníky personálních orgánů, organizačně mobilizačního úseku apod.). Obsahovou náplň a trvání řešit odlišně podle odbornosti a funkcí.

- S **novými poznatky** seznamovat vojáky z povolání metodou sdělení, pro niž vyhradit **jeden den v měsíci**, který využívat podle potřeby.

- **Zaměstnání polní přípravy** uskutečňovat odlišně podle potřeb jednotlivých stupňů velení metodicky ke zdokonalování osobní připravenosti vojáků z povolání.

- **Samostatné studium** vojáků z povolání. Tuto přípravu nevymezovat pouze jeden den v měsíci, studovat **podle potřeb**; pro studium zabezpečovat dostatečné množství kvalitních a atraktivních podkladů.

- Zaměstnání **služební tělesné přípravy**, jako součásti udržování fyzické kondice. Náročným kontrolním systémem donutit vojáky z povolání k udržování vysoké fyzické odolnosti.

Profesionalizace armády si vyžádá i značné zkvalitnění přípravy nejnižších velitelů, ať už poddůstojníků, či praporčíků. Nově bude třeba připravit **počáteční výcvik budoucích vojáků profesionálů na základní funkce**. Ke splnění tohoto úkolu bude nezbytné s předstihem připravit materiálně, personálně i obsahově výcviková střediska.

Významnou roli v systému celoživotního vzdělávání velitelského sboru by měla mít kvalitní **učební základna**, využitelná jak vojenskými školami, tak štáby. Jedním z mož-